

SOBIRANIA ALIMENTÀRIA (ODS 2) I JUSTÍCIA AMBIENTAL A GAZA

Desafiaments de la població refugiada de Palestina des d'una perspectiva de Justícia Global

Una proposta d'UNRWA Catalunya

Amb el suport de:

comitè autonòmic
unrwa
catalunya

amb la població refugiada
de Palestina

Ajuntament de
Barcelona

comitè autonòmic

unrwa

catalunya

ÍNDEX

PAG. 4

UNRWA
CATALUNYA,
¿QUI SOM I
QUÈ FEM?

PAG. 11

LA POBLACIÓ
REFUGIADA DE
PALESTINA A GAZA:
EL 63% DEPÈN DE
L'AJUDA HUMANTÀRIA

15 anys de bloqueig que
aguditzen la crisi humanitària.
PAG 12

El 68,5% pateix inseguretat
alimentària. **PAG 13**

Estratègies per a fer front a la
inseguretat alimentària. **PAG 14**

Textos i edició: UNRWA Catalunya
Fotografies: Arxiu fotogràfic de
UNRWA
Disseny i maquetació: Sandra
Mediavilla

Barcelona, maig de 2022.

Exemplar gratuït. Els seus fins
són educatius. Queda prohibida
la seva comercialització.

PAG. 6

L'AGENDA 2030 PER AL
DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE: UNA
AGENDA TAMBÉ PER
A LES PERSONES
REFUGIADES DE
PALESTINA I EL
PLANETA

PAG. 16

HISTORIES DES DE
GAZA

L'olivera, la dignitat i la vida,
o com les dones palestines
defensen la seva identitat i
aferrament a la terra. **PAG 16**

Madleen Kullab, l'única pesca-
dora en el mar de Gaza. **PAG 18**

comitè autonòmic
unrwa
catalunya

www.unrwa.es

Aquesta publicació s'ha fet amb
el suport financer de l'Ajuntament
de Barcelona. Els seus continguts
no reflecteixen necessàriament
la posició i l'opinió d'aquesta
institució.

Ajuntament de
Barcelona

PAG. 8

ODS 2: POSAR FI A LA
FAM. ACONSEGUIR
LA SEGURETAT
ALIMENTÀRIA
I PROMOURE
L'AGRICULTURA
SOSTENIBLE DES
D'UN ENFOCAMENT
DE JUSTÍCIA GLOBAL

Els petits agricultors es veuen
desfavorits en molts fronts, en
particular si són dones. **PAG 10**

PAG. 19

¿QUÈ HI POTS FER
TÚ?

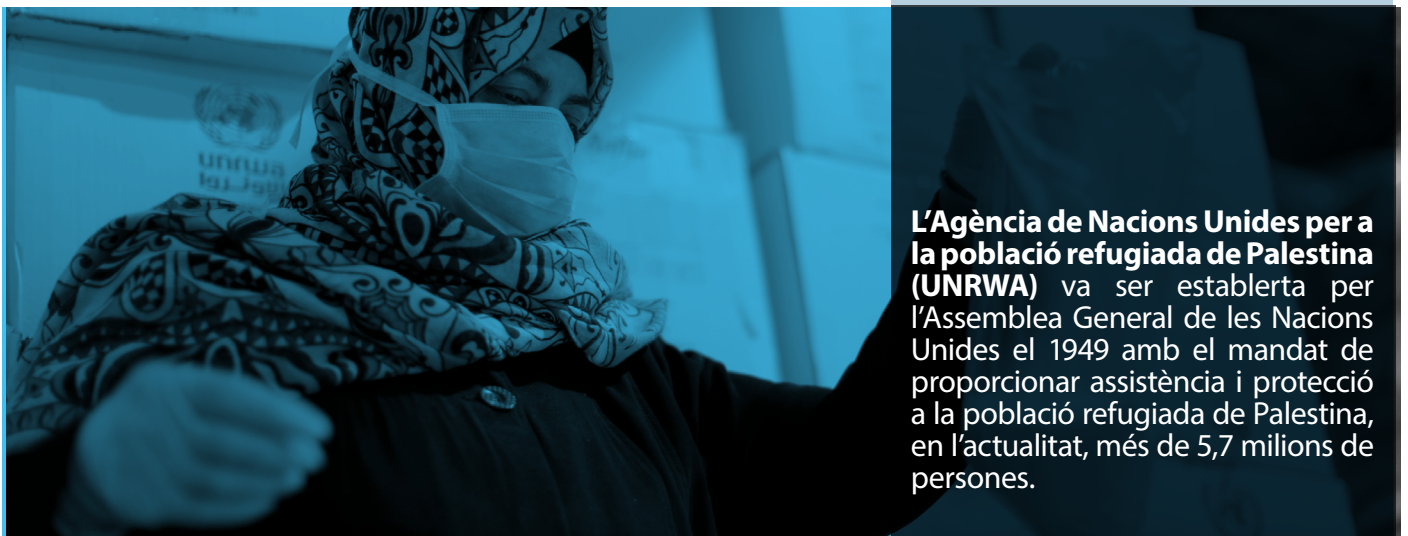
Contenidos publicados bajo
licencia CC by-SA: Creative
Commons

Reconocimiento – No Comercial
– Compartir Igual (by-nc-sa): No
se permite un uso comercial de
la obra ni de las posibles obras
derivadas, la distribución de las
cuales se debe hacer con una
licencia igual a la que regula la
obra original.

UNRWA CATALUNYA,

¿QUI SOM I QUÈ FEM?

L'Agència de Nacions Unides per a la població refugiada de Palestina (UNRWA) va ser establerta per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 1949 amb el mandat de proporcionar assistència i protecció a la població refugiada de Palestina, en l'actualitat, més de 5,7 milions de persones.

Nacions Unides estableix que **una persona amb estatus de refugiada de Palestina és aquella qui el lloc de residència habitual entre l'1 de juny de 1946 i el 15 de maig de 1948 era Palestina**, i que va perdre la seva llar i mitjans de vida com a resultat de la guerra àrab – israeliana de 1948. Van ser més de 700.000 persones palestines les que van haver de fugir i emprendre un èxode que dura fins als nostres dies, convertint-se així en refugiades. Elles i els seus descendents tenen estatus de persones refugiades de Palestina, avui dia més de 5,7 milions, un quart del total de la població refugiada en el món, més del 40% de la població refugiada de llarga durada. **Són, a més, la població refugiada més antiga del món.**

La missió de UNRWA és **proporcionar assistència i protecció a la població refugiada de Palestina a Jordània, Líban, Síria, Cisjordània i la franja de Gaza**, en espera d'una solució justa i definitiva a la seva difícil situació. L'Agència treballa en Educació, Salut, Serveis Socials, Protecció, Infraestructura, Microfinances, i Ajuda Humanitària i d'Emergència. Des de la seva creació, ha treballat sense interrupció a

Orient Pròxim tant en temps de relativa calma com d'enfrontament armat. Per fer-ho, presta els seus serveis directament a aquesta població mitjançant la gestió de 58 camps de refugiats i més de 1.100 instal·lacions, en les quals treballen prop de 30.000 persones, un 99% de les quals té estatus de refugiades de Palestina. UNRWA es finança gairebé íntegrament per contribucions voluntàries dels Estats membres, d'institucions públiques i privades, i de la ciutadania.

UNRWA Catalunya neix l'any 2006 amb dos objectius fonamentals: donar a conèixer a la societat catalana la realitat de la població refugiada de Palestina i la tasca humanitària que UNRWA realitza des de fa més de 70 anys, així com promoure que entitats catalanes públiques i privades donin suport al manteniment dels serveis que UNRWA presta a la població refugiada de Palestina. Per a això, desenvolupa projectes d'Acció Humanitària, Desenvolupament i Educació per a la Ciutadania global sobre la base del Dret Internacional Humanitari i des dels enfocaments de Gènere i basat en Drets Humans.

L'AGENDA 2030 PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE:

UNA AGENDA TAMBÉ PER A LES PERSONES REFUGIADES DE PALESTINA I EL PLANETA

Al setembre de 2015, **més de 150 caps d'Estat i de Govern** es van reunir en la Cimera del Desenvolupament Sostenible i van adoptar l'Agenda 2030, un full de ruta per als pròxims 15 anys amb **17 objectius, anomenats Objectius de Desenvolupament Sostenible, i 169 metes**, entorn dels quals governs, societat civil, sector privat, organismes internacionals i la ciutadania articulin esforços per a aconseguir un món sostenible, inclosiu i equitatiu per a l'any 2030, des de la garantia i protecció dels Drets Humans.

Aquests **17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** constitueixen una crida universal a l'acció per a **posar fi a la pobresa, combatre les desigualtats i la injustícia, protegir el planeta frenant el canvi climàtic, i millorar les vides de les persones a tot el món**. Abasten des de la fi de la pobresa i la cobertura de necessitats socials bàsiques amb qualitat fins al creixement econòmic i la generació d'oportunitats d'ocupació dignes, alhora que promouen la protecció del medi ambient i l'equitat de gènere. **Sempre posant el focus a reduir les desigualtats i sense deixar a ningú enrere**. En tots els països, amb independència del seu nivell d'ingressos, sense comprometre les necessitats de les generacions futures. **Per a totes les persones, incloses les persones refugiades i les refugiades de Palestina**.

Tot i que s'està progressant a molts llocs, les mesures encaminades a aconseguir els ODS encara no avancen a la velocitat ni en l'escala necessàries. D'altra banda, l'impacte de la COVID19 ha suposat un desafiament a nivell global, fent que es retrocedeixi anys i fins i tot dècades en alguns d'aquests Objectius, i visibilitzant les enormes diferències que existeixen als països i en els grups de persones, com les refugiades de Palestina, en les desigualtats estructurals i la vulneració de drets existents prèviament.

Per primera vegada en dècades, ha augmentat la pobresa global (ODS1), els tancaments de les escoles han deixat sense escolaritzar al 90% de les i els estudiants (ODS4), el confinament ha augmentat el risc de violència entre dones i nenes (ODS5), i el món està enfrontant greus desafiaments econòmics que aprofundeixen la desigualtat (ODS8). No obstant això, **els principis sobre els quals es fonamenten els ODS continuen sent claus per a la resposta i la recuperació a aquesta crisi per la COVID-19**.

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Des de la seva adopció, UNRWA treballa per a contribuir de manera directa a l'assoliment de l'Agenda 2030 sense deixar a ningú enrere. L'erradicació de la pobresa, la reducció de les desigualtats i la protecció dels drets humans, pilars centrals de l'Agenda 2030, la seva el nucli de la labor humanitària de UNRWA cap a la població refugiada de Palestina con un enfoc multidimensional: des de l'accés a serveis sanitaris i educatius de qualitat, la seguretat alimentària, i ho creixement econòmic des de la igualtat de gènere i la sostenibilitat ambiental, contribuint així a l'avanço d'aquests ODS ¹:

El 80% de la població gazatí rep ajuda humanitària, gran part des de UNRWA, que aborda la pobresa de manera multidimensional proveint diferents serveis.

Amb projectes per a la gestió i accés a aigua potable i de qualitat en els camps de refugiats (58 i total), contribueix a garantir unes condicions de vida dignes per als seus habitants.

UNRWA garanteix el dret a l'alimentació subministrant assistència en efectiu, aliments i altres estris bàsics, en particular en situacions d'emergència com a Síria i Gaza.

Ofereix programes de formació professional, microfinances i "ingressos per ocupació" que ofereixen oportunitats per a la generació d'ocupació i ingressos a la població refugiada de Palestina.

Durant aquests 70 anys, UNRWA ha estat el principal proveïdor de serveis de salut primària per a la població refugiada de Palestina.

L'Agència proporciona serveis de protecció i documenta les vulneracions dels drets humans des del seu compromís amb el sistema internacional de drets humans.

L'educació és prioritària per a les persones refugiades de Palestina. UNRWA gestiona 278 escoles a Gaza amb 290.000 estudiants. El seu programa d'Educació en Emergències permet que les i els menors segueixin els seus estudis en zones en conflicte.

Forma al seu personal, fomenta iniciatives de creació d'ocupació "verda" i utilitza cada vegada més energies menys contaminants a les seves instal·lacions (plaques solars, etc.).

L'Agència treballa per la fi de la violència de gènere des de la millora dels serveis d'atenció multidimensional i l'augment de la sensibilització i la prevenció comunitària.

El mandat d'UNRWA és prestar assistència i protecció a la població refugiada de Palestina, tot esperant una solució justa i definitiva a la seva situació.

Treballa de forma coordinada i en aliança amb altres Agències de Nacions Unides i actors humanitaris a nivell local i global.

¹ UNRWA, "Sustainable development goals", 2020 https://www.unrwa.org/sdg_2020

ODS 2: POSAR FI A LA FAM

ACONSEGUIR LA SEGURETAT ALIMENTÀRIA I PROMOURE L'AGRICULTURA SOSTENIBLE DES D'UN ENFOCAMENT DE JUSTÍCIA GLOBAL

A través de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, els estats membre de Nacions Unides **es comprometen a una transformació integral, integrada i universal**. L'Agenda **està centrada en les persones, es basa en els drets humans i en la justícia social**. L'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible no pot succeir sense acabar amb la fam i la desnutrició i sense comptar amb sistemes agrícoles i alimentaris sostenibles, resilients i compatibles amb el clima de cada regió, que brindin beneficis a les persones i al planeta.

Això requereix un enfocament renovat sobre com respondre a les crisis que sorgeixen en cada territori, al mateix temps que es generen estratègies a llarg termini amb l'objectiu de garantir la seguretat alimentària i nutricional de les persones i la seva sobirania alimentària.

*Sobirania Alimentària es defineix com el dret dels pobles a definir les seves pròpies polítiques i estratègies sustentables de producció, distribució i consum d'aliments que garanteixin el dret a l'alimentació per a tota la població, amb base en la petita i mitjana producció, respectant les seves pròpies cultures i la diversitat de les maneres de pagesos, pesquers i indígenes de producció agropecuària, de comercialització i de gestió dels espais rurals, en els quals la dona exerceix un paper fonamental.*²

L'ODS 2 reflecteix cinc metes que van encaminades a acabar amb la fam, eliminar totes les formes de desnutrició i construir sistemes alimentaris sostenibles, si s'integren amb les estratègies d'implementació dels ODS liderades a nivell nacional:

- 1** Posar fi a la fam i assegurar l'accés de totes les persones, en particular de les persones pobres i en situacions vulnerables, inclosos els lactants, a una alimentació sana, nutritiva i suficient durant tot l'any.
- 2** Posar fi a totes les formes de malnutrició, fins i tot aconseguint, a tot tardar el 2025, les fites convingudes internacionalment sobre el retard del creixement i l'emaciació dels menors de 5 anys, i abordar les necessitats de nutrició de les adolescents, dones embarassades i lactants, així com les persones grans.
- 3** Duplicar la productivitat agrícola i els ingressos dels productors/es d'aliments de petita escala, en particular les dones, els pobles indígenes, agricultors/es familiars, pastors/es i pescadors/es, entre altres coses mitjançant un accés segur i equitatiu a les terres, a altres recursos de producció i inputs, coneixements, serveis financers, mercats i oportunitats per a la generació de valor afegit i treball no agrícola.
- 4** Assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments i aplicar pràctiques agrícoles resilients que augmentin la productivitat i la producció, contribueixin al manteniment dels ecosistemes, enforteixin la capacitat d'adaptació al canvi climàtic, fenòmens meteorològics extrems, sequeres, inundacions i altres desastres, i millorin progressivament la qualitat del sòl i la terra.
- 5** Mantenir la diversitat genètica de les llavors, cultius i animals de granja i domesticats així com les espècies silvestres connexes, entre altres coses mitjançant una bona gestió i diversificació dels bancs de llavors i plantes a escala nacional, regional i internacional, i promoure l'accés als beneficis que es deriven de la utilització dels recursos genètics i coneixements tradicionals, així com llur distribució justa i equitativa, com s'ha convingut internacionalment.

² Organització de les Nacions Unides per la Alimentació i l'Agricultura (FAO), "Seguridad alimentaria y nutricional", 2011 <https://www.fao.org/3/at772s/at772s.pdf>

En l'actualitat, una de cada nou persones en el món està subalimentada; això és, al voltant de 815 milions de persones en el món. La majoria de les persones que pateixen fam viuen als països en desenvolupament, on el 12,9% de la població es troba subalimentada.

Just abans de la pandèmia de COVID-19, prop de 650 milions de persones passaven fam i uns 2.000 milions sofrien inseguretats alimentàries. La pandèmia es va presentar com una amenaça addicional per a la seguretat alimentària i la nutrició en el món. La interrupció de les cadenes de subministrament d'aliments i la desacceleració econòmica van afectar els sistemes alimentaris de tot el món i van amenaçar l'accés de les persones a aquests, la qual cosa fa que la meta d'acabar amb la fam es vegi encara més llunyana.

La seguretat alimentària, a nivell d'individu, llar, nació i global, s'aconsegueix quan totes les persones en tot moment tenen accés físic i econòmic a suficient aliment, segur i nutritiu, per a satisfer les seves necessitats alimentàries i les seves preferències, a fi de portar una vida activa i sana.

Aconseguir la seguretat alimentària va més enllà de l'erradicació de la fam. Gairebé una de cada tres persones en el món (2.370 milions) es va veure afectades per una inseguretat alimentària moderada o greu en 2020, un augment de gairebé 320 milions des de 2019. Aquests nivells indiquen que les persones no poden tenir una dieta sana i equilibrada de manera regular, o en el pitjor dels casos, passen un o diversos dies sense menjar.

Al mateix temps, és necessari dur a terme un canvi profund en el sistema agroalimentari mundial per a alimentar a més de 820 milions de persones que pateixen fam i als 2000 milions de persones més que es preveu que viuran en el món en 2050, i fer-ho de manera sostenible a nivell social, econòmic i ambiental. En aquest sentit, l'ODS 2 està estretament vinculat amb la justícia ambiental, que busca que totes les persones, independentment del seu origen o situació socioeconòmica, tinguin un accés just i equitatiu a béns o serveis ambientals.

L'augment de la productivitat agrícola i la producció alimentària sostenible són crucials per a ajudar a alleujar els riscos de la fam. El sector de l'agricultura és el major ocupador del món i proporciona mitjans de vida al 40% de la població mundial actual. És la major font d'ingressos i ocupacions per a les llars rurals pobres. 500 milions de petites granges a tot el món, la majoria encara amb producció de secà, proporcionen fins al 80% dels aliments que es consumeixen en gran part del món en desenvolupament. Invertir en petits agricultors, homes i dones, és una forma important d'augmentar la seguretat alimentària i la nutrició per a les persones amb menys recursos, així com la producció d'aliments per als mercats locals i mundials.

Els petits agricultors es veuen desafavorits en molts fronts, en particular si són dones

Ronda Alzaneen en el seu hivernacle a Gaza. Amjad Shabat

Els petits agricultors constitueixen la majoria dels productors d'aliments. En alguns països, representen fins al 91% d'aquest sector. Reforçar la resiliència i l'adaptabilitat d'aquests petits agricultors és fonamental per a invertir la tendència de l'augment de la fam i reduir la proporció de persones que viuen en la pobresa extrema.

Les dades mostren que, si les dones agricultores tinguessin el mateix accés als recursos que els homes, la quantitat de persones que patirien de fam en el món es reduiria fins a 150 milions. Encara que gairebé la meitat de la mà d'obra agrícola del món és femenina, les dones posseeixen menys del 20% de les terres de cultiu. Al mateix temps, el 60% de les persones que pateixen fam crònica en el planeta són dones o nenes.

És necessari implementar mesures eficaces per a la consecució dels drets de la dona i la igualtat de gènere en la producció alimentària i agrícola. És a dir, promoure la igualtat de gènere mitjançant l'enfortiment de les organitzacions de dones, la promoció de l'autoapoderament, el seu propi procés de capacitat i l'autonomia i independència de les dones, augmentar l'accés i el control dels recursos productius i financers, especialment de la terra, així com l'accés a la informació, les polítiques de protecció social, les oportunitats d'ocupació, l'educació i la plena participació en els processos normatius.³

³ Organització de Nacions Unides per a l'alimentació i l'agricultura, "Decenio de las Naciones Unidas de la Agricultura Familiar", 2019 <https://www.fao.org/3/ca4672es/ca4672es.pdf>

LA POBLACIÓ REFUGIADA DE PALESTINA A GAZA:

EL 63% DEPÈN DE L'AJUDA HUMANTÀRIA ⁴

Només em cal morir sobre seu,
soterrar-m'hi.
Sota la seva terra fèrtil dissoldre'm, finir,
i brotar convertida en herba,
en flor, amb la que potser jugarà la mà d'algun nen crescut al meu país.
Només em cal continuar a la falda de la meva terra:
pols, tarongina i herba .

Poema Només em cal
seguir a la teva falda
de **Fadwa Tuqan**.

La Franja de Gaza s'enfronta a una crisi humanitària crònica que afecta els mitjans de subsistència i l'accés als serveis essencials dels més de dos milions de persones que hi viuen. Aquesta crisi ha estat impulsada per un prolongat bloqueig israelià i agreujada per les recurrents escalades de violència.

En els 365 km² de la Franja de Gaza viuen 2,1 milions de persones, 1,4 milions d'elles amb estatus de refugiades de Palestina, aproximadament un 73% de la població. D'aquests 2,1 milions de persones, el 40,7% són nens i nenes d'entre 0 i 14 anys. La majoria viuen en els vuit camps de persones refugiades.

La densitat de població de Gaza és 5.000 persones/km², de les més altes del món. Segons OCHA, a l'actualitat el 63% dels i les persones que hi viuen depenen de l'ajuda humanitària i el 81,5% viu per sota del llindar de la pobresa. Prop del 50% de la població està desocupada, el 68,6% de les dones, les quals només ocupen el 15% de la força laboral -moltes empleades en feines informals i en l'agricultura-.

Observant el context específic de la franja de Gaza, es considera que ni la sobirania ni la seguretat alimentària es troba garantida, ja que el bloqueig impedeix la disponibilitat d'aliments, la violència destrueix i contamina camps de cultiu, i la pobresa i la desocupació o ocupació precària en dificulten l'accés.

⁴ Nacions Unides, "Informe de los Objetivos de Desarrollo Sostenible", 2021

https://unstats.un.org/sdgs/report/2021/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2021_Spanish.pdf

15 anys de bloqueig que aguditzen la crisi humanitària

La població refugiada de Palestina a Gaza viu en un context de crisi humanitària enquistada, en concret en tot allò relacionat amb la inseguretat i la sobirania alimentària. Aquest factor es vincula, a més, amb l'emergència climàtica que viu Gaza, principalment relacionada amb l'accés a l'aigua i la seva contaminació. L'accés econòmic a l'alimentació i les polítiques agràries, alimentàries i productives es veuen condicionades i limitades pel bloqueig per terra, mar i aire, i les limitacions al moviment de béns i persones. Tots aquests factors han suposat el col·lapse de l'economia de Gaza i una dependència del 80% de la seva població de l'ajuda humanitària.

**El treball en el camp s'ha convertit en una activitat
d'alt risc que a vegades s'emporta per davant la vida
dels i les treballadores rurals.**

Una gran part de l'activitat vinculada als sectors productius del sector primari es dirigeix a agricultura i ramaderia de subsistència. Aquests sectors, però, s'enfronten a una important inseguretat ja que les forces israelianes impedeixen, mitjançant foc d'advertiment, l'accés a les zones situades a menys de 300 metres de la tanca. Això es tradueix en què la població agricultora de la Franja de Gaza no té accés al 35% de la terra cultivable disponible a causa de les restriccions imposades per Israel.

Les dificultats a les quals s'enfronten els agricultors locals es veuen aguditzades per les dificultats d'accés a l'aigua de reg. Moltes famílies depenen del transport d'aigua mitjançant camions cisterna, procés que costa quatre vegades més que el subministrament d'aigua per xarxa.

Les restriccions israelianes també afecten els i les pescadores de Gaza. Els 5.500 treballadors i treballadores que participen en la indústria pesquera porten dècades patint el bloqueig israelià que limita la zona de pesca (a 12 milles nàutiques) i els atacs a pescadors/es. La disminució de les captures pesqueres ha portat a la pèrdua de mitjans de subsistència i a l'augment de la pobresa. A més, les pràctiques utilitzades per l'armada israeliana per a fer complir els límits de pesca, inclosos els trets de munició real, han plantejat serioses preocupacions en matèria de protecció. Segons les últimes dades del Centre Palestí per als Drets Humans, en tan sols un any es van registrar 133 atacs contra pescadors palestins per part de la marina israeliana mentre navegaven i pescaven.⁵

**Israel limita la zona de pesca permesa a 12 milles
nàutiques, malgrat que en els Acords d'Oslo aquest
límit s'establís en 20.**

Aquest context d'inseguretat i violència limita els mitjans de vida de 4.000 famílies pescadores i 3.000 agricultores i ramaderes, amb el conseqüent impacte a la sobirania alimentària de la Franja de Gaza, la qual cosa fa que la població depengui en gran part de les importacions. L'entrada de mercaderies està estrictament controlada per Israel i està permesa a través d'un sol punt fronterer. Les exportacions de Gaza estan estrictament restringides i representen un percentatge insignificant (0.6%) respecte a les importacions, que en la seva major part (68%), provenen d'Israel.

⁵ Amjad Shabat, "Los pescadores de Gaza se hunden", 2022
https://www.eldiario.es/unrwa/pescadores-gaza-hunden_132_8878514.html

El 68,5% pateix inseguretat alimentària

Segons dades de la l'Informe d'Emergència per al territori palestí ocupat per a l'any 2021, document que realitza UNRWA anualment, al voltant del 68,5% de la població de Gaza pateix inseguretat alimentària i el 47%, inseguretat alimentària severa. Una família a Gaza inverteix, de mitjana, més del 50% dels seus ingressos en alimentació, incloent aigua potable.

Un estudi conjunt de 2019 liderat pel Programa Mundial d'Aliments de Nacions Unides i Unicef, alerta que una gran majoria de les llars a Gaza (93%) no ingereixen la quantitat necessària d'aliments rics en ferro, incrementant el risc de sofrir anèmia. A més, la malnutrició és elevada entre les dones embarassades (18%) i en les mares joves (14%), la qual cosa posa en risc la vida i el creixement dels nonats.

La inseguretat alimentària no sols està vinculada a la falta d'aliments. D'una banda, la crisi de l'aigua a Gaza (a causa de l'extracció excessiva de l'aqüífer costaner, la infiltració i la contaminació de l'aigua de mar) és particularment greu, i la falta d'accés a subministraments d'aigua neta en una població en creixement afecta a més del 90% de les llars, la qual cosa afecta la salut i la higiene general, i causa més de 25% de totes les malalties infantils. Per l'altre banda, la crisi elèctrica a Gaza deixa amb tan sols 4 hores de llum al dia a la població, limitant activitats tan bàsiques com dutxar-se, rentar la roba, cuinar o estudiar en un horari normal.

Estratègies per a fer front a la inseguretat alimentària

Durant l'any 2019, UNRWA va encarregar l'informe ⁶ *"Como resisten? Mujeres al límite en la franja de Gaza"* per a conèixer quines condicions pateixen les dones a la Franja de Gaza, i com fan front a la situació de conflicte, la taxa d'inseguretat alimentària o la taxa de desocupació. Aquest estudi arriba a la conclusió que, malgrat que les dones experimenten les mateixes macrocondicions de privació i inseguretat que els homes, derivades de la situació de bloqueig, les dones a Gaza són les més afectades pel pes de les grans unitats familiars i la disminució de les oportunitats d'ocupació. Aquestes dones despleguen un ampli ventall d'estratègies per a aconseguir que la seva família subsisteixi, sobretot en els casos en els quals els homes estan absents: ajustament de la canastra familiar d'aliments, reorganització de la despesa i inserció en l'economia informal.

L'impacte diferenciat de gènere en el treball domèstic i de cures es tradueix en l'ansietat quotidiana per part de les dones de Gaza per tractar d'alimentar a les seves famílies i la sensació de suportar soles aquesta càrrega. Les dones perceben que estan "massa ocupades sobrevivint" per a aturar-se i reflexionar sobre les conseqüències sobre la seva pròpia salut física o psicològica.

La forma més comuna a través de la qual les llars enfronten la pobresa i les dificultats és reduint i modificant el consum d'aliments. L'estudi va descobrir que el 44% de les persones enquestades optava per reduir les porcions de menjar i el nombre de menjars al dia i el 38% per reduir els menjars dels adults per a poder alimentar als nens i nenes.

A llarg termini, dependre de reduir la quantitat i la qualitat dels aliments per a poder tirar endavant té forts impactes sobre la salut. Menjar menys aliments frescos o variats, així com aliments menys nutritius, incloses les anomenades "calories barates" amb menys nutrients i proteïnes, s'ha convertit en una estratègia comuna, si no rutinària, per a les llars que pateixen pobresa. Aquest fet situa a aquestes persones en una situació de major vulnerabilitat a l'hora d'enfrontar malalties o virus com la Covid-19.

⁶ UNRWA, *"Como resisten? Mujeres al límite en la franja de Gaza"*, 2019, https://unrwa.es/wp-content/uploads/2019/11/Informe_Mujer_Final_web.pdf

Durant el 2022, UNRWA distribuirà assistència alimentària a 1,2 milions de refugiats i refugiades, el que suposa un augment significatiu respecte els 1,13 milions de persones assistides durant el 2021.

Les dones representaran gairebé la meitat del total dels casos, incloses 23.000 dones que són cap de família.

HISTORIES DES DE GAZA

Segons Naciones Unides, les dones rurals representen una quarta part de la població mundial. Llauren la terra i planten les llavors que alimenten nacions senceres. Garanteixen la seguretat alimentària de les seves poblacions i ajuden a preparar les seves comunitats enfront del canvi climàtic. Les dones rurals són la clau per a un món sense gana ni pobresa. Mai, Ahlam i Madleen són tres exemples de dones que lluiten per la sobirania alimentària a Gaza.

L'olivera, la dignitat i la vida, o com les dones palestines defensen la seva identitat i aferrament a la terra ⁷

Amb l'arribada dels vents de tardor, el clima comença a refredar-se i les agricultores de Gaza es preparen per a un dels moments més importants de l'any: la recollida dels dàtils i de l'oliva. Es tracta d'un moment important no només en termes econòmics, ja que aquests arbres tenen unes arrels profundes a la cultura i tradició palestina. En aquesta època, les recol·lectores tanquen el cercle de la collita després d'un any de sembra ple d'esforç, que s'ha vist afectat no només pel bloqueig i l'ocupació, sinó ara també per les restriccions imposades per la pandèmia de la COVID-19.

Arxiu fotogràfic d'UNRWA

⁷ Article de publicat originalment al bloc 5 millones en el diario.es, disponible <https://www.eldiario.es/unrwa>

Al campament de refugiats i refugiades de Palestina de Khan Younis, al sud de Gaza, les agricultores miren ansioses cap al cel, imaginant-se, pujant, pas a pas, per les palmeres. “Quan mires cap amunt mentre escales, sembla com si estiguessis anant cap a un collaret de diamants morats”, comenta Mai Qodeih. Ella, juntament amb Ahlam al-Sumairi, refugiades de Palestina del poblat de Beersheba, formen part de l'equip d'agricultores que ajuden a mantenir viva aquesta tradició.

“ **A la franja de Gaza, hi ha activitat militar en àrees de fins a 1,5 quilòmetres de la tanca i les agricultores palestines que intenten assolir les oliveres en aquestes zones s'exposen sovint a "trets d'avertiment"** ”

A la cultura palestina, l'olivera és un arbre beneït i simbolitza la seva afecció a la terra. Aquest arbre triga fins a nou anys a créixer, per la qual cosa el seu consum no és immediat, sinó que es cultiva per a les generacions futures; una metàfora que, pel poble palestí, representa la resiliència al conflicte i l'ocupació israeliana. “És una tradició que preserva l'herència dels nostres avantpassats”, afegeix Mai amb orgull.

A la franja de Gaza, hi ha activitat militar en àrees de fins a 1,5 quilòmetres de la tanca i les agricultores palestines que intenten assolir les oliveres en aquestes zones s'exposen sovint a “trets d'avertiment” de les forces israelianes. En aquest context, les oliveres esdevenen objectiu militar amb la capacitat de desestabilitzar l'economia nacional palestina. El treball al camp s'ha convertit en una activitat d'alt risc que de vegades s'emporta la vida dels i les treballadores rurals.

Tot i les dificultats, Ahlam, agricultora de 53 anys, descriu la temporada de la collita com un autèntic casament palestí “la temporada de recollida de l'oliva i del dàtil la comencem acompanyats de pares i joves voluntaris, després preparem un esmorzar palestí a un foc de llenya i completem la recol·lecció. Una part de l'oliva l'emmagatzemem i l'altra part l'enviem a la premsa per extreure'n l'oli”.

L'arribada de la pandèmia de COVID-19, que està arrasant a tot el món, no ha fet més que sumar més dificultats a les ja existents. El seu impacte en el moviment econòmic i social també ha arribat a Gaza, un enclavament que depèn en gran part de la producció agrícola. El toc de queda com a mesura cautelar per evitar la propagació del virus va paralitzar tota activitat econòmica, incloent-hi l'agrària, cosa que va obstaculitzar la recol·lecció i va posar en risc les collites. Les complicacions conjunturals de la situació actual no són sinó una trapa més afegida a les regulars restriccions israelianes, tancaments fronterers i talls de llum que dificulten encara més, si és possible, l'emmagatzematge dels productes i la seva exportació.

“ **L'olivera forma part del seu nucli, el cuiden com un membre més i qualsevol atac representa una ofensiva contra les seves creences, identitat i vida.** ”

El valor cultural, patrimonial i nacional de l'olivera i del dàtil es troba al cor i resiliència de la població de Palestina que defensen les seves propietats, tradicions i dignitat amb el seu treball diari al camp. La connexió amb la terra i amb els seus arbres forma part de la personalitat palestina, una cosa difícil d'explicar i que sovint s'assembla a la unió que tenen els membres d'una mateixa família. L'olivera forma part del seu nucli, el cuiden com un membre més i qualsevol atac representa una ofensiva contra les seves creences, identitat i vida.

Madleen Kullab, l'única pescadora en el mar de Gaza⁸

Avui, amb la frontera de pesca imposada per Israel, la indústria ha estat pràcticament aniquilada. Els pescadors de Gaza només poden accedir a menys d'un terç de les zones de pesca assignades en virtut dels acords d'Oslo: 6 de les 20 milles nàutiques. A més, treballar com a pescador és ja per si mateix perillós. La marina israeliana dispara regularment als vaixells palestins que consideren que han creuat la zona de pesca acordada, de vegades resultant en lesions o fins i tot la mort. La situació s'agreuja si ets dona, com Madleen.

“Actualment, i des de fa anys, és l'única pescadora a la franja de Gaza: «el mar és la meva vida, la meva feina, la meva afició, i el lloc on em puc trobar a mi mateixa»

Madleen Kullab en una foto de l'arxiu fotogràfic de UNRWA

Tot i la dificultat per capturar peixos a la regió restringida, Madleen Kullab, de 23 anys, es puja a un vaixell cada dia per solcar les aigües de la costa de Gaza. Actualment, i des de fa anys, és l'única pescadora a la franja de Gaza: «el mar és la meva vida, la meva feina, la meva afició, i el lloc on em puc trobar a mi mateixa». Madleen no entén per què el fet de ser dona l'ha d'aturar.

«La pesca no em donava gaires diners,» explica Madleen, «així que vaig decidir adquirir el meu propi petit vaixell per a activitats turístiques amb un microcrèdit d'UNRWA.» Madleen Kullab va començar a pescar amb el seu pare quan tenia només 6 anys. Era la gran de tots els seus germans i, a causa de la malaltia que van detectar al seu pare, Madleen va haver de començar a treballar de valent per tirar endavant la seva família, comprar els medicaments que el seu pare necessitava i pagar l'educació de la seva germana petita.

A causa de les dificultats d'aconseguir bon peix a la costa de Gaza, limitada per les autoritats israelianes –la població refugiada de Gaza només té accés a un terç de les zones de pesca–, Madleen va decidir començar el seu propi negoci de turisme marítim. Amb l'ajuda d'UNRWA, va aconseguir un microcrèdit del Banc de Palestina i va comprar el vaixell. Dos dels seus germans i la parella fan torns per navegar el vaixell. Per millorar les seves capacitats de negoci, Madleen està fent diversos cursos d'administració i gestió executiva en una universitat local. A més, ha obert una pàgina a Facebook per atendre comandes de peix.

⁸Historia publicada en la web de la organización, disponible en <https://unrwa.es/actualidad/historias/la-mujer-pescadora-madleen-kullab-gaza-2/>

¿QUÈ HI POTS FER TU?

El canvi pot començar ara, amb tu!

Totes i tots formem part de la solució i hi ha gestos fàcils que pots fer al teu dia a dia per ajudar a aconseguir l'ODS 2.

Com?

Pensa i difon idees per lluitar contra la fam. Com més persones s'involucrin, més solucions es trobaran.

La teva experiència professional i els teus coneixements poden ser de gran ajuda per lluitar contra la gana. Molts bancs d'aliments necessiten professionals a diferents sectors per donar a conèixer les necessitats i per fer arribar a més gent la situació global. Els teus coneixements poden ajudar a prendre decisions i engegar iniciatives eficaces.

Informa't de manera més profunda sobre la gana del món. Com més sàpigues sobre la gana, més podràs contribuir a l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 2.

Dona suport al comerç local. Compra productes locals, donant suport a agricultors i petits productors de la zona. D'aquesta manera recolzaràs una producció alimentària global més sostenible. A més, recorda que sempre cal consumir de manera sostenible: compra només els aliments que necessitis.

comitè autonòmic
unrwa
catalunya

**amb la població refugiada
de Palestina**